

ОБОРОТНІ АКТИВИ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ: ФОРМУВАННЯ ЯКІСНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ДЛЯ ЦІЛЕЙ УПРАВЛІННЯ

Омецінський О. В., здоб. ступ. PhD
Західноукраїнський національний університет

Сучасні українські підприємства, в тому числі будівельної галузі, перебувають в складних умовах функціонування. Спочатку пандемія, глобальна економічна криза, в подальшому війна в Україні вимагають обґрунтованого підходу до управління підприємством та прийняття швидких управлінських рішень у відповідності до змін зовнішнього середовища, часто негативних.

Важливий вплив на стабільність й ефективність виробничих процесів та діяльність підприємств в цілому мають оборотні активи, адже саме вони забезпечують безперебійність виробництва, впливають на величину витрат, характеризують платоспроможність суб'єктів господарювання. При цьому важливим є не лише обсяг та величина оборотних активів, але й їх структура, адже акумулювання значних коштів у запасах, з одного боку, вимагатиме відповідних витрат на їх утримання, а з іншого, не дозволить альтернативного використання коштів для інших цілей, які підвищили б ефективність діяльності підприємства.

Слід відмітити, що в структурі оборотних активів українських підприємств найбільшу частку складає дебіторська заборгованість – 60,2 % станом на 31.12.2022 р., запаси складають 24,8 % [1]. Щодо будівельної галузі, то тут дебіторська заборгованість займає меншу частку – 47,8 % станом на 31.12.2022 р. (табл. 1). Запаси займають також досить велику частину оборотних активів – 33 %, що зумовлено особливостями будівництва. Так як операційний цикл в будівельних підприємствах є досить довгим, тому незавершене виробництво акумулюється в запасах до здачі будівельно-монтажних робіт у способи, визначені Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 18 «Будівельні контракти».

Інформація про оборотні активи підприємств представляється у фінансовій звітності форми № 1 «Баланс (звіт про фінансовий стан)», структура якої регулюється НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Розділ II «Оборотні активи» містить такі статті: «запаси; поточні біологічні активи; дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги; дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами, з бюджетом, у тому числі з

податку на прибуток, інша поточна дебіторська заборгованість; поточні фінансові інвестиції; гроші та їх еквіваленти; витрати майбутніх періодів; інші оборотні активи» [2].

Таблиця 1 - Структура оборотних активів будівельних підприємства України у 2021-2022 рр.

Вид оборотних активів	2021 рік		2022 рік	
	Величина, тис. грн	Частка, %	Величина, тис. грн	Частка, %
Запаси	173397633,7	33,03	175898793,2	33,37
Поточні біологічні активи	10365,8	0,00	19003,9	0,00
Дебіторська заборгованість	250817120,0	47,77	263506812,0	49,99
Поточні фінансові інвестиції	14280252,1	2,72	13939090,2	2,64
Грошові кошти та їх еквіваленти	38631082,0	7,36	27500239,5	5,22
Витрати майбутніх періодів	4804385,3	0,92	4181303,7	0,79
Інші оборотні активи	43067588,3	8,20	42034603,5	7,97
Разом	525008427,2	100,00	527079846,0	100,00

Джерело: сформовано автором на основі [1]

Як уже зазначалось, особливості будівельного виробництва призводять до значної частки незавершеного виробництва у структурі запасів підприємств. Відображення у звітності інформації про запаси одним рядком не надає користувачам фінансової звітності об'єктивних даних про оборотні активи підприємства. Так, значна частка виробничих запасів свідчить про неефективне управління логістичними процесами, необхідність додаткових затрат на зберігання запасів тощо. В свою чергу, якщо значна величина запасів обумовлена наявністю незавершеного виробництва (в будівельній галузі – це незавершене будівництво), то це формує інше бачення про діяльність будівельного підприємства, наприклад, щодо наявності замовлень на здійснення будівельно-монтажних робіт.

Важливим для системи управління та прийняття управлінських рішень в частині платоспроможності будівельного підприємства є

наявність правдивої інформації про оборотні активи. Проблемним в даному випадку є відображення необоротних активів, утримуваних для продажу, та груп вибуття окремо за межами оборотних активів. Такі активи є видом товарів підприємства, тому їх величина має бути включена у вартість оборотних активів при розрахунку поточної ліквідності будівельного підприємства. Так як, персонал суб'єкта господарювання, який залучений до прийняття управлінських рішень, та зовнішні користувачі облікової інформації часто не є фахівцями з бухгалтерського обліку, то необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття можуть бути упущені при розрахунку економічних показників діяльності підприємства. Це може призвести до прийняття помилкових рішень користувачами звітної інформації.

На нашу думку, подані пропозиції сприятимуть якісному формуванню інформації про оборотні активи будівельних підприємств, що дозволить приймати обґрунтовані управлінські рішення, особливо в складних умовах функціонування українських підприємств.

Інформаційні джерела

1. Оборотні активи підприємств за видами економічної діяльності з розподілом на великі, середні, малі та мікропідприємства (2013-2022) / статистична інформація / діяльність підприємств / Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>

2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>

ЗНАЧЕННЯ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ ДЛЯ ПЕРСПЕКТИВНОЇ РОБОТИ ПІДПРИЄМСТВА

Піпа А.М. здоб. ОС «магістр»

Науковий керівник – канд.екон. наук, доц. **В.О. Велієва**
Державний біотехнологічний університет

Становлення ринкової економіки в Україні, поява фінансових ринків, пріоритет фінансових ресурсів об'єктивно сприяли розвитку такого важливого напрямку аналітичної роботи, як фінансовий аналіз. В сучасних економічних умовах діяльність кожного підприємства, організації являється предметом уваги широкого